

אין עוד מלבדו
אין יחיד ומיוחד

שולמה

פרשת תשא ופסוקים נבואיים על פי רמב"ם

פרשת תזריע
פרשת החודש
תשפ"ב
גליון 286
נא לשמור על
קדושת הגליון
נא לא לעיין בו בשעת
התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמות
מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא
הרה"ק רבי משה בן ציון ב"ר ברוך חיים
מורי אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה דב
ר' זאב ב"ר משה חיים
הרה"ק רבי ישעי' שור ב"ר משה
הגה"ק רבי יוסף שאול ב"ר אריה לייבוש
הרה"ק רבי שלמה הכהן ב"ר דוב צבי
הרה"ק רבי יואל בעער ב"ר יעקב שלמה
נדב ואביהוא בני אהרן
הרה"ק רבי אלימלך מגראדוסק ב"ר חיים
מאיר יחיאל
הרה"ק רבי שלום דוב בער ב"ר שמואל
הרה"ק רבי יעקב יוסף ב"ר דוד מסקורא
הגה"ק רבי אפרים בן הגאון חכם צבי
הרה"ק רבי בנימין זאב מזבארין ב"ר
יחיאל מיכל מזלאטשוב
הרה"ק רבי אליעזר ירוחם ב"ר ישראל
יצחק
הרה"ק רבי אהרן שמואל ב"ר נפתלי הירץ
הרה"ק רבי יוחנן ב"ר מרדכי

פרפראות בדרך מוסר
על פרשת השבוע
יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלחו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"דבר אל בני ישראל לאמר אשה פי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים פימי נדת דותה תטמא" (י"ב, ב')

כל העולם בברכה ועל זה נכתב בפס' אשה כי תזריע היינו שתזריע ותשריש בילדיה חינוך לקדושה וטהרה וילדה זכר כמו הזכר שהוא משפיע כך הילדים האלו ישפיעו עליה ונחת מיד גם בטווח הקצר וגם לטווח הארוך בעולם הזה ובבא וכן נכתב בתהילים הזורעים בדמעה ברנה יקצרו ומפרש האבן עזרא ז"ע במקום שהפס' מדבר על שומרי התורה ועוד רמו ניתן למצוא לדבר כי פרשה זו נאמרה בפרק י"ב הרומז לשנים עשר שבטי י-ה שהם הבסיס לכל עם ישראל

שואל הזוהר הקדוש (חק לישראל תזריע א') מדוע כותבת התורה אשה כי תזריע ומיד וילדה זכר הרי ישנו הריון באמצע ואין האשה יולדת סמוך להזרעה ועיין שם בתשובות שניתנו ונלע"ד בס"ד לפרש זאת כי ידוע שהאשה היא עיקרו של בית והיא מחנכת רוב הזמן את הילדים ולכן אשה שזורעת בילדים יראת שמים ועבודת ה' אמיתית ומשרישה בהם ברכות צניעות וקדושה סוף שהילדים יצאו יראי שמים אמיתיים צדיקים וקדושים הולכים בדרך ה' ותראה מהם נחת לא רק בטווח הקצר אלא גם בטווח הרחוק היינו כשיגדלו ישפיעו רוב טובה עליה ועל כל עם ישראל כי ע"י הצדיקים נשפע

"פימי נדת דותה תטמא"

ניתן לענ"ד לראות בפס' הנ"ל רמז לכך שידוע כי מצווה גדולה להיות בשמחה היינו כאשר האדם נמצא בשמחה יש לו חשק ורצון לעשות הרבה מצוות וחלילה במצב של מרה שחורה בר מינן האדם עושה הרבה עבירות וזה מה שנרמז כאן כימי נדת דותה מלשון דוי היינו כאשר האדם נמצא במצב שהוא כאוב ועצוב הוא כאילו נמצא במצב של נידוי ח"ו מהקב"ה וע"כ הוא עושה הרבה עבירות שע"י הוא נטמא ל"ע וזהו שאנו אומרים דוי הסר וגם חרון ואז היינו ע"י הסרת העצב יזכה לאז אלם בשיר ירון

פרשת החודש

"החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" (שמות י"ב, א')

רש"י - "הזה" - "הזה" - "נתקשה משה על מולד הלבנה באיזו שיעור תראה ותהיה ראויה לקדש והראה לו באצבע את הלבנה ברקיע ואמר לו כזה ראה וקדש"

ואמר בליבו שעדיין אינו במדרגה זו בתכלית העניויות כמו הלבנה במולדה שהיא מתכסה מעין כל מחמת קטנותה וכמו כן צריך האדם גם כן להיות אפס ואין והראהו הקב"ה באצבע כמאמרנו לעיל שאצבע עולה כמנצח אהו"ה במילוי יודין ושם זה רומז על ענווה כפירושו שמעתה רוצה להיות ועדיין אינו בכלל עובדי ה' ואמר למשה כזה ראה וקדש כלומר באם תהיה בתכלית העניויות כמו מול הלבנה אז ראה וקדש רצה לומר שתוכל לעבוד ה' יתברך בלב שלם ואז יהיה לעתיד לבוא אור הלבנה כאור החמה וזהו ראשון הוא לכם לחדשי השנה פירוש שלכל התחדשות שצריך הצדיק לחדש בעבודת ה' התחדשות של ענווה יהיה עיקר וראשון ה' יזכינו להיות מהעובדים אותו באמת אמרנו "על"ק ועפ"י דברי קדשו ניתן בס"ד לראות את הקשר של פרשת החודש כהכנה לחג הפסח שכן החמץ רמז לבעל הגאווה המנופח לעומת המצה הדקיקה המורה על ענווה לומר שדבר ראשון יש על האדם לקנות לעצמו את מידת הענווה ועוד לומר שגם אם אדם הצליח בס"ד לפתוח דף חדש ולחזור בתשובה לא יחזיק טיבותא לנפשיה אלא יזהר מכל משמר לבל יתגאה במעשיו ויהיה תמיד בענווה גדולה ובמיוחד הדבר נאמר על החזור בתשובה כמובא בספרים הקדושים והבן

כתב בעל מאור ושמש זי"ע "יש לדקדק על מאמר חז"ל (שמות רבה טו כח) שהראה הקב"ה באצבע ואמר לו כזה ראה וקדש משמע שהראהו בשעת מולדה וזה דבר שאי אפשר כי אז כל כך בקטנות עד שנעלמה מעין כל חי כמאמר חז"ל (ר"ה כ ע"ב) כ"ד שעה מיכסי סיהרא ונקדים הפסוק ויעש אלוקים את שני המאורות כו' ואיתא בגמרא (חולין ס ע"ב) שאמרה הלבנה אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד, אמר הקב"ה לבי ומעטי עצמך ולפיסה הרבה צבאייה ולא נתפיסה עד שאמר לה הקב"ה צדיקים יקראו על שמך עד כאן.

והנה עיקר העבודות להשלימות של צדיקים הוא בענווה כי עקב ענווה יראת ה' וזהו צדיקים יקראו על שמך רצה לומר כמו שהלבנה מיעטה עצמה כן בצדיקים ממעטין עצמם שלכם נשבר ונרכה ונבזים בעיניהם והנה כבר אמרנו לעיל שמושה ואהרן היו ענווים מכל באי עולם כאומרם (שמות ט"ז ז) ונחנו מה ונדמו ללבנה שהמיעטה עצמה לפיכך זכו שניהם לדיבור של קידוש החודש וזהו פירוש הפסוק החודש הזה לכם פירוש התחדשות זה של ענווה לכם הוא שאתם חדשתם דבר זה וזהו שאמרו נתקשה משה על מולד הלבנה פירוש כשראה משה שהלבנה קטנה כל כך במולדה עד שאי אפשר לראותה נתקשה

לקבלת לימוד נ"ך יומי בווצאפ יש ללחוץ על הקישור
<https://chat.whatsapp.com/LChd0cDBzdE7z5SOI3CrmE>

לקבלת שתי משניות מבאורות בווצאפ יש ללחוץ על הקישור
<https://chat.whatsapp.com/K54bfwq7UQDMfRPFaHvqr>

לקבלה במייל יש לשלוח בקשה למייל
mishna.shlema@gmail.com

"ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר אליהם משכו וקחו לכם צאן למשפחתיכם ושחטו הפסח" (שמות י"ב כ"א)

ובכל זמן להכין עצמינו ולמשוך ידינו מעבודה זרה היינו עבודה שהיא זרה אצלנו. ולהמשיך עלינו קדושתו של הקב"ה ובמה בדבר בעתו מה טוב. בפסח ממשכיכם עלינו קדושתו בבדיקת ובביעור חמץ ובמצות של אותו הלילה והחילוק שבין חמץ למצה הוא רק נקודה. וצריך האדם להפריש מאתו

וכך כותב בעל בית אהרן הרה"ק רבי אהרן מקארלין זי"ע יש ע"ז שני פירושים היינו משכו שימשכו ידיהם מע"ז ואח"כ ימשכו להם קדושתו של הקב"ה. והגם שאולת מצרים ה"י מהקב"ה לבר עכ"ז הוכרחו להיות איזו הכנה מישראל על זה. וכמו כן יש הדבר הזה בעצמו היום ג"כ בכל עת ובכל שעה

הנקודה של רע מלבו ולהשליכה עמוק עמוק במצולות ים ולהתקרב אל הנקודה שהוא טוב. כי ממילא אותו העת שיפרש מזרע אזי הוא נבחר בטוב כמאד"כ והזרתם את ב"י מטומאתם. ושמעתי מא"א מו"ר זצ"ל והזרתם ל' זר כי כשישראל מפרשישן עצמם מטומאתם ועושים תשובה באמת לפני הקב"ה. אזי השגות ועלו לו זכיות ונעשה מזה ז"ר ונכתר ומתנשא ברומי רום המעלות ועי"ז הוא מתחזק בעבודתו עבודת הקודש יותר ויותר ואז נעשה מחמץ מצה כהרף עין וזוהו פ"י הפסוק משכו פ"י משכו מעי"ז שלכם כמו שדברנו היינו מעובדות זרות היא הנקודה של רע שבלב ואפילו מי שאינו

רשע רק שהוא מרוחק מן העבודה והיא זרה אצלו ג"כ לא טוב הדבר משכו היינו כשממשיך א"ע מעבודות זרות ומכל הרע שבתוך לבו אזי וקחו לכם ממשיך עליו חיות הקודש מן חי החיים וממשיך עליו כל הטובות והברכות היוצא לנו מזה שעיקר ההכנה של חג הפסח להסיר כל אחד ואחד מאתו הרע שבלב ולהשפילה ולהשליכה ולעשות מחמץ מצה היינו לשוב בתשובה שלימה לפני הקב"ה. רק לא במרה שחורה אך בשמחה ובטוב לבב לקדש א"ע ולהכין א"ע לקבל הקדושה מהי"ט ומן הסדר והכוסות והלל הגמור ומסגולות הימים עצמן בד' לשונות של גאולה" עכ"ל

משנת הצדיק – חכם שלמה מלכה זצוק"ל זי"ע – ה' ניסן

חכם שלמה מלכה נולד בעיירה אספלו שבמחוז תפילאלת במרוקו בט"ו באב תרל"ח 1878 בנעוריו למד בישיבה בעיר מולדתו. נשא לאישה את חנה לבית אסולין בשנת 1892 עלה לארץ ישראל ביחד עם רעייתו והמשיך את לימודיו בישיבות טבריה וצפת והוסמך לרבנות. בהמשך כיהן כדיין בבית הדין הרבני בטבריה. בשנת 1906 נעתר לבקשתו של הרב אליהו בכור חזן הרב הראשי של אלכסנדריה ונסע ביחד עם משפחתו לאומדורמאן שבסודאן כדי לכהן כרב הקהילה היהודית בעיר. בסודאן הייתה קהילה יהודית-ספרדית קטנה שמנתה מספר מאות נפשות, שנוסדה כתוצאה מהגירה של משפחות אחרות לסודאן החל מסוף המאה ה-19. לאחר הגעתו לסודאן אחד מצעדיו הראשונים היה לנהל את הליך החזרה ליהדות של מספר נשים יהודיות שאולצו להתאסלם בתקופת המהדייה. הוא שימש בו זמנית כרב הקהילה, המוהל, השוחט והחזן שלה, אך עשה את פרנסתו מעסקי מסחר וחידה הבעלים של תחנה לייצור שמן ומזון ושל מפעל לייצור מרצפות. בתהליך הדרגתי מרכו הקהילה היהודית בסודן עבר מאומדורמאן לח'רטום ובשנת 1920 גם הרב מלכה ערך את המעבר. עם השנים הוא ביצר את מעמדו לא רק כמנהיגה של הקהילה היהודית, שבשיאה מנתה קרוב ל-1,000 נפשות, אלא גם כאישיות ידועה בח'רטום וזכה להערכה של נוצרים ומוסלמים. הוא היה אורח כבוד באירועים רשמיים רבים שנערכו בח'רטום, ולאחר פטירתו מכובדים נוצרים ומוסלמים נכחו בהלווייתו. הרב מלכה ערך ביקורים ארוכים לקהילה היהודית במצרים מדי שנה, בין היתר כדי לבקר את בתו שהייתה באלכסנדריה עם משפחתה. בשנת תש"ב ביקר גם בארץ ישראל ופגש עם הרבנים הראשיים ודן עמם על הקמת תלמוד תורה בח'רטום. הרב מלכה כתב בקביעות לעיתון היהודי-מצרי אלשמס שיצא לאור בקהיר בערבית ספרותית. לאורך השנים הוא כתב הרב יותר מ-200 מאמרים לעיתון – רבים מהם עוסקים בפרשת השבוע או כוללים דרשות על היהדות, אך חלק עוסקים גם בענייני השעה ואקטואליה, מוסר, הגות והיסטוריה. סדרה של 26 ממאמריו עסקה בפרשנות לשיר השירים. בערוב ימיו כמה מכתביו קובצו בספר "אלמח'תאר פי תפסיר אלתוראה" שיצא לאור בקהיר אסופה נוספת של כתביו יצאה לאור על ידי בנו בארצות הברית. חכם שלמה מלכה נפטר בח'רטום באפריל 1949 והותיר מאחוריו משפחה גדולה של 4 בנים ו-6 בנות. לאחר פטירתו בית הכנסת היחיד בח'רטום נקרא "אדל שלמה" על שמו. הקהילה היהודית התפוררה מסודאן לאחר שזו קיבלה את עצמאותה ועקב כך בשנות ה-70 הוא הובא לקבורה בישראל ונטמן בדר המנוחות בירושלים.

וכך כתב הרב "ממנהגי היהודים ברבות מערי מרוקו, שכשהיו מתכנסים לחגיגה או למסיבה, לאחר שסיימו את האכילה, ולפני שאמרו ברכה אחרונה היה החכם שלום מכריז: נתנו לגוף את המזון המגיע לו, הבה ניתן לנשמה את המזון המגיע לה. אז היה קורא באזני הנאספים דרוש קצר מפירושי התורה לפרשה או לנושא החגיגה. לכן הורינו, ומורינו היו מחייבים אותנו, בכל יום שיש להכין דרוש קצר כדי לאומרו ליד השולחן, לפחות בליל שבת וביום השבת, בתנאי שיהיה מפרשת השבוע ומעיתות השבוע. איזה מנהג נאה"

ועוד כתב הרב "הנך יפה רעית, הנך יפה, עיניך יונים מבעד לצמתך, שערך כעדר העזים שגלשו מזהר גלעד" – רומז לזה שהאישה הצנועה אינה עטופה רעלה, ואינה זקוקה לרעלה שתחצוץ בעד העיניים, שכן צניעותה וטוהר לבבה הם הרעלה היפה ביותר בשבילה, אשר תביא אותה לסלוד מכל דבר, שאינו לרצון ה'"

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

אריה שאג – הרה"ק רבי אריה ליבש ב"ר סיני ה'ברשטם זצוק"ל זי"ע

"דבר אל בני ישראל לאמור אשה פי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים פימי נדת דותה תטמא" (י"ב, ב')

מגדים חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך וכתוב הלא הוא כמוס עמדי חתום באוצרותי וגו' עכ"ל ופירשתי בזה מה שאנו אומרים בתפילה לאל ברוך נעימות יתנו וכו' זורע צדקות וכו' דהיינו שהקב"ה זורע צדקות שישראל נותנים הרי לפי כל הנ"ל שהקב"ה זורע צדקות שישראל עושים א"כ מובן שעיקר עניין תזריע שייך ונקרא דווקא בזה שאיש ישראל עושה צדקה שמקיים ורעו לכם צדקה. והנה ידוע שהרבה צדיקים קדושים וטהורים נולדו בזכות הוריהם שהרבו בצדקה וגמ"ח למעלה מיכולתם ומררך הטבע במסירות נפש כמו הבעש"ט זי"ע וקניי המגיד הקדוש מקונוץ ועוד וידוע שגם זקני הקדוש מרן בעל דברי חיים זצ"ל נולד מגודל מצוות צדקה שקיים אביו למעלה מבינת אנוש כמו ששמעתי מכ"ק אממ"ר הגאון זצ"ל ונתקיים בהם מאמר חכמינו ז"ל בב"ב סוף דף ט' אמר רבי יהושע בן לוי כל הרגיל לעשות צדקה זוכה לבנים בעלי חכמה בעלי עושר בעלי אגדה וכו'. ועוד שם דף י' מה יעשה אדם ויהי לו בנים זכרים ר"א אומר יפור מעותיו לעניים גם איתא בספר הקדוש דברי חיים לכ"ק זקני כאן שכל איש ישראל החומר שלו מכונה בשם אישה והנפש השכלית של כל אדם מישראל מכונה בשם דבר ועי"ש שהביא שמצינו ג"כ גבי הגאולה שלימה דכ' והמליטה זכר אשר רומז כי השלימות והטוב מכונה ומרומז בשם זכר וזה אפשר שרמז הכתוב כאן אישה הרומז לכל יחיד מישראל אפילו אנשים פשוטים אם יזריעו היינו שייטנו הרבה צדקה שנקראת זריעה כנ"ל אז וילדה זכר היינו כניל שאמר ר' יהושע בן לוי גם יש לפרש זריעה וילדה זכר שהוא בעצמו יהיה צדיק בתכלית השלימות כעניין שפירש זקני זי"ע

ובעזשה"ת שיש לרמוז בזה על פי הפסוק ורעו לכם לצדקה (הושע י') ובחכז"ל (בסוכה מ"ט) א"ר אלעזר גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה שנא' זרעו לכם לצדקה קצרו לפי חסד וברש"י שם קרא הכתוב זריעה לצדקה וכו' ואמר ר"א אין הצדקה משתלמת אלא לפי גמ"ח שבה שנא' זרעו לכם לצדקה קצרו לפי חסד וברש"י הצדקה היא הזריעה שזורע כדי לקצור לקבל שכר ועוד בגמ' ב"ב (י"א) שאמרו בשם מונבו המלך שאמר אבותי גזזו (אוצרות) דבר שאינו עושה פירות ואני (שעושה ברכושי צדקה וגמ"ח) גזזתי דבר שעושה פירות שנאמר אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו הרי שהצדקה נקראת זריעה והיא עושה פירות ועי' בצל"ח הובאו דבריו בענף יוסף (ב"ב ט') שביאר על פי מה שאיתא במדרש (דברים רבה פ"ג) רבנן אמרין מאומנתו של בשר ודם אתה יודע אומנתו של הקב"ה מעשה ברבי פנחס בן יאיר שהי' דר בעיר אחת בדרום והלכו חברים להתפרנס שם והיו בידם שני סאין של שעורים והפקידו אצלו ושכחו אותן והלכו להן, והיה ר"פ בן יאיר זורע אותן בכל שנה ועושה אותן גורן וכונסן, אחר ז' שנים נוכרו והלכו אותם האנשים החברים לשם לתבוע ממנו שיתן להם שני הסאין שעורים. מיד הכיר אותם רבי פנחס בן יאיר אמר להם בואו וטלו אוצרותיכם שהרי שמאומנתו של בשר ודם אתה יודע אומנתו של הקב"ה ע"כ.

ועיין בספר חסדים (אות שכ"א) הנותן צדקה לשם שמים הקב"ה זורעה בגן עדן כמה תבואה יכול לקנות במעות אלו וזורעם, בגן עדן וצומחים בכל שנה ונמנהיטן לאוצר ונתנים מהם לעולם הבא, וכן מיני מגדים שנאמר ר' בארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה וגו' כן ה' אלוקים יצמיח צדקה וגו' וכתוב זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד וכתוב ועל פתחינו כל

סגולה לפרנסה – סגולה לפרנסה-טוב עין יבורך

נאמר במשלי 'טוב עין הוא יברך' פי נתן מלחמו לל' (כ"ב, ט') אחד מהזמנים בשנה שאדם יכול לסגל לעצמו מידה זו של טוב עין הינו זמן האביב שבו הכל פורח ומלבלב וכך יכול האדם לראות את ההשגחה הפרטית של הקב"ה על כל הבריאה כיצד כל צמח וכל אילן גדל ומתפתח וכיצד לכל דבר בעולם הקב"ה מספק לו את צרכיו כדי לגדול ולצמוח מבלי לגרוע מחלקו של האחר ומוזה ילמד האדם שאם בעולם הצומח הדבר כך ק"ו שלבני האדם בכלל ובפרט לבני ישראל המקיימים תורה ומצוות שהקב"ה דואג לכל צרכיהם ומחסורם ולכן נאמרת ברכת האילנות דווקא בזמן הזה שממנה יפנים האדם שהקב"ה לא חסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות להנות מהם בני אדם